

SOCIETY 4.0

Door technologische ontwikkelingen zal veel werk worden overgenomen door robots en andere technologieën. De 'menselijke robots' voor routinematig werk worden vervangen door robots. Volledige werkgelegenheid in het economische systeem is in de toekomst niet meer haalbaar. Bovendien is veel informatie via zoekmachines snel te verkrijgen, en verschuift de nadruk van het verkrijgen van kennis naar de vaardigheden om de juiste kennis te vinden. Onderwijs moet opnieuw worden uitgevonden.

Het oorspronkelijke doel van onderwijs om de mens te verheffen wordt belangrijker dan ooit. Niet meer de vraag vanuit de arbeidsmarkt maar de talenten en interesses van kinderen moeten het uitgangspunt worden. De vaardigheden kritisch denken, communicatie, samenwerking en creatief denken worden cruciaal. De kern van onderwijs wordt om jonge mensen te leren ontdekken welke talenten zij hebben, wat hun belangstelling heeft, en waar ze gelukkig van worden ('het hoogste wat je kan worden is jezelf'), en een aantal sociale vaardigheden te ontwikkelen die hen in staat stelt om maatschappelijke betekenis te hebben. Volgens Yuval Harari worden het verkrijgen van geestelijk evenwicht en het ontwikkelen van emotionele intelligentie het meest belangrijk. Gebruikte termen hiervoor zijn onderwijs op maat, leerling-gestuurd leren en betekenisvol leren.

Scholen moeten weer onderdeel worden van de samenleving, in samenwerking met ouders, grootouders, bedrijven als autogarages en publieke organisaties als de Plantsoendienst en Staatsbosbeheer, en geen lesfabrieken die overheidspropaganda reproduceren. Tegelijkertijd is samenleving 4.0 ook een school: we weten het nog niet precies en we gaan het samen leren.

BEST CASE: DE BAHÁ'Í-GEMEENSCHAP

De overgang van Society 3.0 naar Society 4.0 zal heel veel vragen van mensen. Hoewel velen uitkijken naar een andere en betere samenleving, is de realiteit dat mensen dat voor een groot deel doen vanuit het denk-kader van Society 3.0, waaronder eigenbelang, groei, concurrentie, materialisme, consumentisme, en individualisme. Het bouwen van een nieuwe samenleving vereist een individueel en collectief leerproces, waarbij oude patronen worden afgeleerd en vanuit ervaringen nieuwe patronen worden ontwikkeld. Samen nieuwe verbindingen aangaan vraagt om een gedeelde ethiek die past bij de beoogde kenmerken van Society 4.0: bestendig, rechtvaardig, inclusief, divers, gelijkwaardig, solidair, dienstbaar, samenwerkend en wederkerig.

Ervaring met leren en ontwikkelen om nieuwe denk- en gedragspatronen te bevorderen, en gericht op gemeenschapsofbouw, is onder andere opgedaan door de wereldwijd opererende bahá'í-gemeenschap. Het is een gemeenschap met als uiteindelijke doel om wereldvrede te realiseren. De van oorsprong Iraanse *bahá'í-gemeenschap* illustreert de revival van geloofsgemeenschappen en de toenemende spiritualiteit, en het belang van zingeving in de menselijke samenleving Society 4.0.